

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XII.

Telefon št. 2552

Ljubljana, v torek, dne 26. novembra 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 138.

Carinjenje blaga po polnomočnikih in carinjenje večvrstnega blaga na tiru.

Glavna carinarica v Ljubljani je z dne 18. novembra ukinila sprejemanje polnomočij nameščencev tvrdk, da smejo v imenu in kot zastopniki lastnika blaga odnosno šefa tvrdke prisostvovati pregledu robe in izvrševati vse ostale manipulacije, ki so v zvezi s carinjenjem blaga. Ta ukrep carinarnice je izzval veliko razburjenje med prizadetimi krogi, katerim ozadje cele zadeve ni bilo jasno. Zato hočemo v kratkem pojasniti razloge, zakaj je do tega prišlo.

Predvsem hočemo ugotoviti, da gre pri tej izpremembi prakse postopanja le za to, da se carinski zakon striktno in pravilno izvršuje. Po novi praksi carinska uprava zahteva, da se cariniki ravnaajo točno po odredbah člena 35 in čl. 40 carinskega zakona in da svoje poslovanje, ki dosedaj ni bilo v skladu z določbami teh členov zakona, uredijo v bodoče v zmislu citiranih odredb zakona. Carinski zakon pozna in pripušča namreč k carinjenju blaga samo lastnika robe odnosno, ako je roba naslovljena na družabno tvrdko, člana tvrdke, in ako je blago naslovljeno na kako družabno podjetje, zavod ali oblastvo, pa predstavitelja dotične družbe, zavoda odnosno oblasti, to je osebo, ki je od naštetih pravnih oseb opolnomočena za to specijelno svrhu. Namesto teh predstavnikov odnosno člana tvrdke pripušča zakon samo priznane carinske posrednike in nikogar drugega. Pooblaščenih nameščencev tvrdke carinski zakon ne pozna.

Iz teh določb zakona jasno sledi, da more cariniti blago samo lastnik blaga odnosno družabnik tvrdke, katerega lahko zastopa carinski posrednik. Ne more ga zastopati niti pomočnik carinskega posrednika kakor se je dosedaj toleriralo. Zastopstvo potom pomočnikov carinskih posrednikov se zato ukinja. Polnomočje je torej dopustno samo pri zadrugah, delniških družbah, družbah z omejeno zavezo, pri samoupravnih in državnih podjetjih ter zavodih, ni pa dopustno pri posameznih tvrdkah in javnih trgovskih družbah.

Dejstvo je, da je Generalna direkcija carin kljub in proti jasnim predpisom zakona celih deset povojnih let širokogrudno tolerirala prakso, ki se je bila udomačila pri vseh carinarnicah v državi, da je pripuščala nameščence tvrdk kot pooblaščenice. In najbrž bi bila tolerirala stvar še naprej, ako bi se ne bile dogodile v zadnjem času pri raznih carinarnicah manipulacije in zlorabe takih polnomočij na škodo državnega erarja, ki so dale končno tudi povod, da se je carinska uprava odločila to prakso ukiniti in se vrniti strogo k odredbam zakona.

Ukinjenje polnomočij za carinjenje v Ljubljani ni niti prvi, niti osamljen primer, ki bi zadeval le ljubljansko carinarnico, marveč se ista praksa uvaža po celi državi. V Beogradu, kjer je bilo pri carinarnici 157 polnomočij, so bila že pred poldrugim mesecem vsem posameznim in družabnim tvrdkam ukinjena tako, da je ostalo samo še 43 polnomočij za trgovske družbe v veljavi.

Ker se je že izdal tako dalekosežen ukrep, da morajo sami šefi tvrdk cariniti blago, je pa tudi treba storiti

vse, da se uredi poslovanje na carinarnicah na ta način, da lastniki blaga ne bodo zgubljali po nepotrebnem časa s čakanjem na carinski pregled odnosno na izvršitev ostalih administrativnih manipulacij pri carinjenju blaga. V to svrhu bi bilo potrebno poenostaviti celo carinsko postopanje, da bi mogel lastnik blaga takoj ko se pojavi na carinarnici, izvršiti carinjenje blaga.

Drugo vprašanje, ki je za trgovstvo enako važno, je carinjenje več vrst blaga v vagonih na tiru, brez razkladanja. Tudi v tem oziru so šle carinarnice preko predpisov tvrdkam zelo na roko. Sedaj se ta praksa ukinja. Želja trgovskega sveta je zato, da naj bi se dopustilo, da se vsaj dvojeverstno blago iste skupine carini v vagonih brez razkladanja.

Priznati se mora, da je razpis št. 70 z dne 13. aprila t. l., ki ureja vprašanje carinjenja blaga na tiru, dokaj liberalen in upošteva želje trgovstva kakor tudi interes carinske uprave, da se carinarnica razbremenjena ter carinsko poslovanje vrši hitro in neovirano. Zato solidne tvrdke proti temu razpisu niso nikdar ugovarjale, dasi je že pol leta v veljavi in ne ugovarjajo niti danes, ko zahteva carinska uprava, da se vrši postopek strogo po določbah omenjenega razpisa.

Zbornica za TOI je v zadevi izpremembe postopka pri carinjenju blaga pretekli teden intervenirala pri Generalni direkciji carin in na podlagi prejetih informacij ugotovila, da so izdane potrebe utemeljene v določbah carinskega zakona in v veljavnih naredbah ter da namerava carinska uprava poenostaviti manipulacijo pri carinjenju blaga, da se odstrani vsako nepotrebno čakanje na carinarnicah.

POBIRANJE TAKSE ZA ŽELEZNIŠKE REKLAMACIJE.

Generalna direkcija državnih železnic je glede pobiranja taks za železniške reklamacije dne 30. oktobra 1929, br. 153.404, izdala naslošno pojasnilo: »Po členu 6. ločka 10. zakona o taksah so oproščene plačevanja taks vse zahteve in odločbe o povračilu državnih davščin, če so zahteve utemeljene. Radi tega Generalna direkcija ne zahteva za utemeljene reklamacije nikake takse razen za morebitno cesjio ali pooblastilo. Ako pa se ob reševanju zahtev ugotovi, da so neutemeljene, je Generalna direkcija naravno dolžna, da postopa po predpisih zakona o taksah, ki oprošča taks samo utemeljene zahteve. Stranka se naknadno pozove, da v roku 15 dni plača takso po tarifni postavki 1. in 5. zakona, ker se neutemeljene zahteve vračajo z odločbo. V slučajih, da temelji zahteva na duplikatih tovarnih listov, se pobira razen navedenih taks za vsak duplikat tovarnega lista še taksa po tarifni postavki 2. zakona o taksah. Ako bi prvotna zahteva ne bila oproščena plačila takse, bi bila Generalna direkcija dolžna, da pobere še takso iz tarifne postavke 46. za opomin. Vendar pa pobira to takso samo takrat, kadar se stranka ne odzove prvemu opominu, da naj plača takso. V tem primeru se izterjanje v zmislu navedenega zakona poveri davčnim upravam.«

Navodila bana za proslavo 1. decembra in kraljev rojstni dan.

Ban Dravske banovine g. inž. Dušan Sernec sporoča javnosti o proslavi 1. in 17. decembra 1929. ter izobešanju državnih zastav naslednje:

Dne 1. decembra praznuje naš celokupni narod svoj največji narodni in državni praznik, praznik enajstletnice osvobođenja in ujedinjenja, 17. decembra pa praznujemo rojstni dan Nj. Vel. Aleksandra I., kralja Jugoslavije. Letos imata navedena praznika še prav poseben pomen. Letos bo namreč prvič, ko se bo vršilo to praznovanje v okoliščinah, ki bodo tudi na zunanjo pokazale naše popolno ujedinjenje. Zakon o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja je dal naši državi ono ime, ki so si ga v svojem delu in v svojih borbah za naše osvobođenje in ujedinjenje zamislili vsi, ki so polagali temelje naši edinstveni državi: kraljevina Jugoslavija. Omenjeni zakon pa je poleg enotnega imena določil tudi za naš narod skupno nacionalno zastavo, ki je naša državna zastava. Odpravil je vse plemenske zastave, ki so nam v prejšnjih časih, ko smo ječali še pod tujim jarmom, bile naše narodne svetinje, ter nas vzpodbujale k vztrajnosti v borbi za svobodo. V določbi, da se smejo v obče izobešati in nositi samo državne zastave, moramo tedaj videti le simbol naše nerazdružljivosti in enakopravnosti. Temu svojemu prepričanju moramo dati tudi viden izraz s tem, da na dan praznovanja naših največjih državnih in narodnih praznikov izobešamo samo našo državno zastavo, zastavo kraljevine Jugoslavije.

Tega pa ne bomo storili samo zaradi dolžnosti, ki nam jo predpisuje pozitivna določba zakona, temveč tudi iz notranjega globokega prepričanja, da smo en sam narod v naši kraljevini Jugoslaviji ter da hočemo tudi na zunanji manifestirati ter vsemu zunanjemu svetu pokazati to svojo edinstvo.

POBIRANJE TAKSE PRI PRODAJI DRŽAVNIH VREDNOSTNIH PAPIRJEV.

Ministrstvo za finance je doznalo, da se navedena taksa, posebno odkar je slopil v veljavo zakon z dne 31. maja 1929, s kojim se je dopolnila tarifna postavka 13. taksne tarife, neenakomerno izvaja. Da to prepreči, je izdalo z razpisom z dne 9. novembra 1929, br. 102.500, naslošno pojasnilo: »S členom 5. navedenega zakona se je dopolnila tarifna postavka 13. taksne tarife in določila taksa za prodajo državnih vrednostnih papirjev, če jih prodajajo privalne osebe in to za vsako obveznico, srečko in drug vrednostni papir, če znaša njih nominalna vrednost do vseh 100 dinarjev Din 0.50, če znaša njih nominalna vrednost nad 100 dinarjev, pa Din 1.—. Razume se, da se ta taksa pobira samo v slučajih, v katerih obstoji o prodaji kakšna listina (obročni list itd.), na katero se taksa nalepi in na nji uniči. Ako pa listine ni, temveč se prodaja uslo (iz rok v rok), pobiranje takse ne more priti v poštev. Za prodaje, ki se vrše na borzi, se ta taksa ne pobira. Za nje se pobira še nadalje za vsak borzni sklep taksa po 1 Din.«

Banske uprave.*

Z zakonom o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja z dne 3. oktobra t. l. se odreja, da se splošna uprava v kraljevini Jugoslaviji vrši po banovinah, ki jih je devet namesto dosedanjih 33 oblasti, po kojih se je doslej vršila občna uprava. Poleg označbe banovin po imenu, sedežu banske uprave in teritoriju je s tem zakonom v glavnih črtah tudi že urejena banska uprava s tem, da je označen položaj bana, njegova pristojnost, njegovi odnosi napram drugim oblastvom izven okvira občne uprave in napram dosednji občni in sreski samoupravi. Podrobnejši predpisi o ustroju banske uprave, pristojnosti bana in banovinskega gospodarstva so bli pridržani posebnemu zakonu. Ta zakon o banski upravi je bil izdan 7. novembra t. l. Zakon razvija v prvem zakonu vsebovane osnovne organizatorične misli in izpopolnjuje zakon o notranji upravi z dne 19. junija t. l. Iz odredb vseh teh zakonov zajedno moremo dobiti sliko o novi administrativni ureditvi naše države in njeni glavni osnovi: o banških upravah.

1. Že z zakonom o občni upravi od aprila 1922. leta, pa na podlagi norm vidovdanske ustave je bilo zopet oživilo načelo administrativne koncentracije glede poslov občne uprave. To načelo je bilo v prvih letih obstoja naše države žrtvovano neki organizatorno nezdravi tendenci »samostojnosti« organov strokovnih resorjev od vrha do najnižje stopnje. Vsako ministrstvo je organiziralo svoje lastne srednje oblasti in oblasti prve stopnje, popolnoma neodvisne od oblasti drugih resorjev in edino podrejene v resorni hierarhiji svojemu ministru. Temu je deloma napravil konec omenjeni zakon o občni upravi, po katerem se razen vojaških, finančnih, sodnih, poštinih in prometnih oblasti vse ostale srednje oblasti in oblasti prve stopnje združujejo, koncentrirajo kot »občna uprava« v eno občno upravno oblast pod enim starešino, v srezu pod sreskim načelnikom, v oblasti pod velikim županom kot organom resorja notranjih poslov, iz kojega so bili izšli tudi ostali resorji občne uprave potom diferenciacije administrativnih poslov. S koncentracijo poslov občne uprave v eno srednjo oblast in oblast prve stopnje so prej samostalni resorni organi druge in prve stopnje, ki sestavljajo občno upravo, postali strokovni referenti velikega župana, odnosno sreskega načelnika. Tako po zakonu o splošni upravi. V praksi je odpor strokovnih resorjev navidezno odpravljen, v zakonodajnem telesu ob priliki izdaje zakona o občni upravi, oviral izvedbo z zakonom odredjene koncentracije deloma do danes. Zakon o občni upravi je bil 19. junija t. l. nadomeščen z zakonom o notranji upravi. S tem zakonom so bile izdelane in izpopolnjene ideje administrativne koncentracije z ozirom na sedemletna izkustva in v tem času izdane zakone, predsedniku ministrskega sveta pa je bilo naročeno (čl. 192.), da »čimprej, najkasneje pa do 1. aprila 1930. privede v organizacijo«

* Priobčujemo ta instruktiven članek našega uglednega rojaka državnega svetnika g. dr. Sagadina po beograjski »Politiki«, ker smo prepričani, da bo v svoji celoti zanimal našo širšo javnost. — Uredništvo.

ski sestav občin upravnih oblasti, t. j. spoji, odnosno ukine vse urade in naprave, ki po čl. 21. ne morejo obstojati izven organizacij občne uprave.

V zakonu o nazivu in razdelitvi kraljevine na upravna območja z dne 3. oktobra t. l. in v zakonu o banski upravi z dne 7. novembra t. l. prihaja ideja administrativne koncentracije do še močnejšega izraza. Vsled velikega upravnega območja (banovine) dobi ban kot šef banske uprave prednostni položaj nad ostalimi oblastmi druge stopnje, kar se kaže v njegovem visokem činu, ki je enak činu ministra. Ne samo, da so mu podrejena vsa oblastva in vsi organi splošne uprave v banovini, temveč on vrši nadzorstvo nad vsemi javnimi oblastmi in organi v banovini, izvršuje na svojem področju najvišjo politično oblast, predstavnik je kraljevske vlade v banovini, skrbi za ekonomski in kulturni razvoj banovine, zato pa pride tudi šef finančne direkcije v gotov neposredno banu podrejen položaj, ker mu je naloženo, da pošilja banu od časa do časa poročila in da ga redno informira o vseh merah finančnega značaja, zlasti pa o vseh pojavih splošnega značaja v pogledu javnih bremen. Z upravnno reformo z dne 3. oktobra t. l. prišla je ideja administrativne koncentracije poslov občne uprave v svojo končno fazo. To je iz stališča skladne, smotrene in brze administracije, ki mora biti ideal vsake dobro urejene države, neprecenljive važnosti.

2. Druga administrativno-politična ideja, ki prihaja v reformi z dne 3. oktobra zmagoslavno do izraza, je ideja administrativne dekoncentracije v stvarih splošne uprave. Ona znači prenos vseh onih poslov iz centralnih upravnih oblasti, ki ne tangirajo neposredno interesov cele države in vsled tega ne zahtevajo, da se ž njimi obremenjuje centralne oblasti, na oblasti lokalne uprave, na upravne oblasti prve stopnje, zlasti pa na srednje upravne oblasti ali oblasti druge stopnje. Dekoncentracija ni specifičnost občne uprave in mora tvoriti administrativno-organizatorni princip za vsako upravno stroko za finančno, pošto, prometno, sodno, celo tudi za vojaško upravo istotako kakor za notranjo upravo in za vse one stroke, ki se kot stroke občne uprave grupirajo okoli nje. Za občno upravo ima dekoncentracija svoj poseben značaj vsled narave njenih poslov in neposredne politične važnosti občne uprave za materialno in duševno kulturo naroda. To je tudi razlog, da ideja dekoncentracije v resorjih izven okvirja splošne uprave ni nikjer začela na kake posebne težkoče in zapreke ter je ponekod z večjo ponekod z manjšo srečo in smotrenostjo že davno tudi izvedena, tako tudi v finančnem resoru, ki ima najtesnejši stik z občno upravo, koje sestavni del v nekaterih državah tudi tvori. Borba za pravilno razdelitev države na upravna območja je v jedru borba za načelo administrativne dekoncentracije poslov občne uprave. V malih upravnih jedrih, kakoršne so bile po večini naše dosedanje oblasti, je dekoncentracija samo nekaj važnejših poslov nemogoča. Samo na močne srednje upravne oblasti, močne po obsegu poslov, po številu in strokovni izobrazbi njihovih organov, po višini položaja njihovih šefov, se morejo brez strahu, da bi bili državni interesi ogroženi, prenesti iz centralnih oblasti posli, ki po svoji naravi drugače ne zahtevajo, da bi se ž njimi pečale baš centralne oblasti.

Z razdelitvijo kraljevine za svrhe občne uprave na devet banovin in z zgoraj opisano dekoncentracijo poslov splošne uprave v rokah bana je administrativna dekoncentracija tudi za cel kompleks poslov občne uprave omogočena s predpisi čl. 6 in naslednjih zakona z dne 3. oktobra načelno, z zakonom o banski upravi pa tudi v podrobnostih izvedena. Ni tu mesta, da bi se posamezno navajalo po-

sle, ki prehajajo iz dosedanje pristojnosti centralnih oblasti, ministrstev, v pristojnost banov. Iz predmetnih odredb zakona z dne 3. oktobra in navedbe banove pristojnosti v zakonu z dne 7. novembra na podlagi predpisov o pristojnosti za posamezne posle v vseh zakonih, ki so danes v veljavi bodisi za posamezne teritorije, bodisi za celo državo, se more razvideti, da je zakonodajalec pri tem vodilo načelo, da se centralne oblasti razbremenijo vseh onih poslov, ki se morejo brez škode za državno celino izvršiti v banskih upravah. Ker je to dano pri večini poslov, zato prehaja na banske uprave vse neposredno izvrševanje zakonov, ki se tičejo občne uprave, zlasti tudi iz finančne strani. Ministrstvom ostanejo legislativno-prilagodilni posli, vrhovno nadzorstvo in splošna direktiva in za odločevanje v podrobnostih samo stvari, ki po svoji važnosti tangirajo interese cele države ali po svojem učinku presegajo meje posameznih banovin.

Ne more se oporekati, da se s to reformo veliko izpremeni za osebe pri centralnih oblastih. V isti meri, kakor se bodo tvarjali v banskih upravah novi organizmi z ureditvijo, ki bo sličila centralni upravi male države, se bo demontirala naša hipertrofična centralna uprava in skrčila na oni minimum odelenj, odsekov, ustanov in osebja, ki bo zadostoval za vršenje onih poslov, ki še preostajajo za centralno upravo. Delikatnost in važnost teh poslov zahteva, da ostanejo v centrali samo najboljše delovne sile, a vse drugovrstno in za centralo odvisno osebo bo moralo zasesti mesta v banskih upravah. To je težavna in občutljiva stran cele reforme, a brez žrtv ni reforme, zlasti ne v tako velikem slogu. Pri tem se ne sme izgubiti iz vida, da so koristi, ki jih bo imela od te reforme država in njeno prebivalstvo, trajne in neprimerno večje od žrtv posameznikov, kolikor bi tudi bile individualno občutne.

Že z zakonom o državnem svetu in državnih sodiščih od maja 1922 je predpisano, da obstoje v upravnem postopanju samo dve instance. Kdor

tudi z odlokom druge instance ni zadovoljen, naj se obrne na upravno sodišče. Ta norma, ki tudi izraza idejo dekoncentracije, je dobila v določilu čl. 76. zakona o notranji upravi svojo preciznejšo in splošnejšo obliko. Velika večna poslov se je vršila na ta način potom srednjih oblasti; samo stvari, ki so bile po zakonih izvzete iz pristojnosti oblasti prve stopnje, a pridržane za pristojnost srednjih oblasti v prvi stopnji, so prihajale potom pritožb na individualno reševanje v centralno upravo. V tem pogledu je sedaj z zakonom z dne 3. oktobra (§ 6) storjen velik korak dalje: «Banu pripada pravica končne rešitve v vseh predmetih njegove pristojnosti.» Ministrstvu, kojih pristojnost kot tretja instanca je bila ukinjena z zakonom o državnem svetu in upravnih sodiščih, izgube sedaj tudi pristojnost kot druga instanca. To je najkrepkejši izraz ideje dekoncentracije, izvedljive samo pri velikih in dobro organiziranih oblastih druge stopnje. Za naše nove banske uprave je to znak, da stavi zakonodajalec vanje popolno zaupanje. Način, po katerem se ima izvesti njihova notranja organizacija, možnost kolegialnega posvetovanja, ustanovitve banskega sveta kot posredovalnega organa banovega, zlasti pa visoki in odgovornosti polni položaj šefa banske uprave, nudijo za to zaupanje popolno upravičenost. Razen tega se bo z razumnimi navodili iz vrhovne oblasti, na katere se bodo oani obračali za direktive, mogla že vnaprej odvrniti vsaka možnost divergentnega dela in konflikta med banskimi upravami in vrhovno oblastjo. Iz razdelitve poslov banske uprave na 8 oddelkov in dodelitve šumarskih poslov kmetijskemu oddelku in rudarskih poslov oddelku za trgovino, obrt in industrijo se more sklepati tudi na izpremembo v vrhovni upravi, ki se pričakuje. Toda predpis § 6, da se načelniki oddelkov ne postavljajo kakor ostali državni uradniki banske uprave po zakonu o uradnikih, dokazuje njih politični značaj in na zvezo z bodočim ustrojem banske samouprave.

Kaj nam prinese nov konkurzni red?

K novemu konkurznemu zakonu in zakonu o prisilni poravnavi se objavlja prednosti, ki jih imata napram prejšnjim tozadevnim določbam. Po novem konkurznem zakonu ne moreta obstojati dve osebi, ki bi delali na breme konkurzne mase, marveč pozna samo upravitelja konkurzne mase. Določeno je, da se bo upravitelju honorar odredil po stalni tarifi in z ozirom na obseg mase in na uspeh potovanja. Tako ne bo konkurzni upravitelj imel razloga zavlačevati postopanje, ampak bo v njegovem lastnem interesu, da se to postopanje čimbolj skrajša.

Druga važna sprememba, kakor se javlja, je ta, da se predvideva pravica pobijanja pravnih dejanj, storjenih v zadnjem času, predno se je otvoril konkurz. Tako se bodo upniki zaščitili pred različnimi mahinacijami, ki so se posebno v zadnjem času zelo razvile pri otvoritvi konkurzov in ki so imele edini cilj, da reši dolžnik čim več denarja v svojo korist in na škodo upnikov.

Nadalje je v novem zakonu poudarjena autonomija upnikov in je prevedena na pravo mero ter se intervencije prenesejo na samo sodišče, oziroma na konkurznega sodnika, s čimer se bo doseglo skrajšanje konkurznega postopanja in s tem poenostavljenje in pocenitev potrebnih poslov.

K zakonu o prisilni poravnavi izven konkurza se poudarja, da se v njem predvidevajo vse potrebne zaščitne mere zoper zlorabo od strani brezvestnih dolžnikov. Poravnava se bo dovolila samo poštenemu dolžniku in to samo dotičnemu, ki bo ponudil upnikom vsaj 40 odstotkov njihovih zahtev z zavezo, da bo plačal njihovo

terjatev vsaj tekom enega leta, ali kdor ponudi 50 odstotkov, če je rok plačanja daljši.

Zakon ima namen, da se doseže čim večja zaščita zakonskih interesov upnikov. Radi tega so tudi postrojeni pogoji, pod katerimi se lahko otvori postopanje izven konkurzne poravnave.

Ponudbe in poupravevanja

Tvrška Henri S. Mallah, Saloniki, Venizelos 26, se zanima za nakup slavnega lesa. Tvrškam, ki niso še v dogovoru z drugimi odjemalci na tem trgu in ki razpolagajo z večjimi zalogami, je navedli v ponudbah zadnjo ceno z navedbo pogojev, pod katerimi žele stopiti v kupčijske zveze z gori navedeno tvrško.

Tvrška Čiro Milutinović, trgovinska agencija v Beogradu, pošni predal 223, ima zastopstvo raznih inozemskih tvršk za celo našo državo. Zelela bi razširiti delokrog zastopanih tvršk tudi po Dravski banovini in išče za to spretnih zastopnikov, odnosno polnikov. Gre za kolonijalno, delikatesno, železninarsko, drogerijsko in barbarsko branžo.

ZAKON O PROMETU Z NARKOTILI.

Nj. Vel. kralj je podpisal zakon o prometu in nadzorstvu nad narkotili (drožami in slrupi). Zakon obsega posebne odredbe glede surovega opija, predelanega in medicinskega opija, benzoil-morfija, diskodil-morfija, dikodila, d'landisa, enkodana, kokainskega listja, surovega kokaina, kokaina ergosina, indijske konoplje in hašiša. Zakon vsebuje posebne določbe o manipulaciji, prodaji ter shranjevanju teh narkotilov. Za prestopke so predvidene posebne kazni.

Ivan Mohorič:

Vprašanje telefonskih naročniških postaj.

Že lansko leto se je pričel v trgovskih krogih jak in energičen pokret proti temu, da zahteva poštna uprava od strank, ki vložijo prošnjo za zgradbo telefonske naročniške postaje v stanovanju ali v obratovališču, da plačajo za zgradbo telefona poleg predpisane instalacijske pristojbine še znaten znesek za nabavko materiala in za delo za napeljavo voda do zgradbe proslila. V zbornično pisarno so prihajali interesi, ki so energično protestirali proti takemu postopanju poštne uprave in zahtevali zbornične intervencije pri ministrstvu. Zveza trgovskih gremijev je letos, ko se stvar ni podela, otvorila pismo anketo o tem vprašanju in zbrala obsežno gradivo o pritožbah interesentov. Iz prejetih podatkov se vidi, da je v posameznih primerih plačano preko instalacijske pristojbine po tri do pet pa celo nad 6500 dinarjev. Na podlagi teh ugotovitev je Zveza trgovskih gremijev sprejela na svojem občnem zboru dne 26. maja t. l. v Murski Soboti rezolucijo, v kateri je zahtevala pod točko 2), da se za nove napeljave telefonov pod nobenim pogojem ne zaračunava razen instalacijske pristojbine tudi material, delo in aparati, marveč tako kot določa naredba gospoda ministra pošte in telegrafa zgolj instalacijska pristojbina, v kateri že vstet tudi že material, aparat in delo.

To rezolucijo je zveza gremijev predložila ministrstvu za javna dela v obliki spomenice z dne 17. julija t. l., št. 638.

Zbornica za TOI je razpravljala o neprilikah v telefonskem prometu vsled prekomernih zahtev poštne uprave kakor tudi o neprikladnosti današnje kategorizacije telefonskih naročnikov po posameznih tarifnih razredih radi neprestanih pritožb interesentov že davno poprej na svoji plenarni seji dne 6. decembra 1928 ter je v smislu zborničnega sklepa naslovila na ministra pošt in brzojavov prošnjo, da naj se težkoče, ki ovirajo razvoj telefonskega prometa, z bodočim državnim prometnim zakonom 1929/30 odstranijo s tem, da se predvidijo zadostni krediti za otvarjanje novih naročniških postaj ter da naj se instalacijske pristojbine kakor tudi naročnine sedanjim poslovnim prilikam primerno znižajo in telefonska tarifa po intenziteti uporabe telefonskih naprav preuredi. V tej spomenici, ki nosi zbornično številko 15.678, je zbornica opozorila ministrstvo na prejete pritožbe iz krogov interesentov in ugotovila, da današnje pristojbine marsikaterega odvrnejo, da si ne zgradi telefonske postaje ter da se na ta način povzroča škoda i poštneju erarju, ki bi imel od razvoja telefonskega omrežja prvenstvene koristi.

Ministrstvo pošt je stopilo tekom zimskih mesecev v likvidacijo. Posli so prešli na ministrstvo za javna dela. Zato je trajalo celih devet mesecev predno je prišel odlok na zbornično spomenico. V tem odloku štev. 9643 z dne 4. septembra t. l. opozarja ministrstvo ljubljansko pošto upravo, da ne odobrava postopanja poštne uprave, namreč da ob priliki instalacije telefonov pobira poleg predpisane instalacijske pristojbine tudi še stroške za porabljeni material in ugotavlja kot dobesedno: »ker se na ta način pobira od naročnika material dvakrat, kar nasprotuje pravilniku«. Ministrstvo v tem aktu izrečno ugotavlja, »da so pritožbe trgovcev in industrijcev, ki so bile vložene preko zbornice za TOI, popolnoma opravičene«.

Končno dostavlja ministrstvo, da edino kar bi moglo odobriti je to, da si smejo naročniki, ki so prostovoljno pripravljani, sami nabaviti telefonske aparate, ako jih poštna uprava nima, vendar to le pod pogojem, da se jih zamenja, kadar jih bo

poštna uprava nabavila. O vsemu temu se mora voditi posebna evidenca.

Oblastna poštna telegrafska uprava v Ljubljani je v spremnem dopisu, ki ga je naslovila v tej zadevi na zbornico, dodala k odloku ministrstva sledečo pripombo:

»Na podlagi tega odloka torej ne smemo zahtevati od interesentov prispevkov za naprave telefonskih postaj. Ker pa so naši krediti za napravo telefonov nezadostni in je tudi naša zaloga materiala skoro izčrpana, bomo v bodoče morali žal vse prošnje za nove telefone in celo prošnje za premestitev že obstoječih naprav odkloniti.

V zadevi smo pod isto številko podrobno poročali ministrstvu in obenem prosili za naknadni kredit.

Za odobravanje naknadnih kreditov je kompetentno finančno ministrstvo. Temu je predložilo ministrstvo javnih del že meseca julija zadnji predlog, vendar je bil odgovor negativen, ker finančno ministrstvo ni razpolagalo z nikakimi rezervnim krediti. Medtem so se v Ljubljani in tudi v drugih krajih banovine prijavljali novi interesenti za telefonske naročniške postaje, katerim je bila zadeva nujna. Njih število je že samo v Ljubljani naraslo na okrog 200. Oni niso mogli in še danes ne morejo razumeti, kako je mogoče, da se jim ne zgradi telefonskih postaj, ko vendar plačajo instalacijsko in naročniško pristojbino vnaprej. Mnogi od teh interesentov domnevajo danes, da je sedanega položaja kriva Zbornica za TOI. Zato smatram za svojo dolžnost, da na kratko dokumentarno pojasnim cel položaj, da ne bo nepotrebnega beganja in slepomišenja na račun zbornice.

Danes je položaj v Ljubljani, ki je pri tem vprašanju najbolj prizadeta, prilično sledeč:

Kapaciteta ljubljanske avtomatske centrale znaša 1500 števil. Dosedaj je zasedenih okrog 1100, torej je teoretično še razpoložljivih 400 števil. Avtomatska telefonska centrala, ki je pričela obratovati kot prva v Ljubljani dne 18. marca 1927,

je štela ob otvoritvi okrog 700 števil. V teku prvih dveh let obrata od 18. marca t. l. priraslo okrog 400 abonentov in če upoštevamo sedaj prijavljene naročnike, ki še nimajo telefona, vidimo, da bo v najkrajšem času kapaciteta ljubljanske telefonske centrale povsem izčrpana. Z ozirom na to, da je ministrstvo vsled nezadostnosti kredita odbilo zahtevo oblastne poštne uprave, da se ji otvori naknadni kredit za telefonske naprave v znesku 1 milijona Din, sem kot referent o potrebah našega poštne prometa na izvozniskem kongresu v Beogradu letos 9. septembra v imenu vseh zbornic v državi, katere to zadeva, ako ne v jačji vsaj v enaki meri kot našo Zbornico, predložil merodajnim faktorjem in zastopnikom vlade nevzdržnost položaja in jih prosil, da naj poskrbijo, da se temu stanju takoj odpomore. Posebno sem opozoril na primer v Zagrebu, kjer čaka na telefonske postaje okrog 1000 interesentov in v Beogradu, kjer dosegajo prijave skoro slično število. In kakor se razvidi iz poročila »Jutarnjega Lista« z dne 20. novembra t. l., št. 639, je za Zagreb že izdano pooblastilo, da se smejo instalacijske pristojbine v okviru naknadnega kredita 2-7 milijona dinarjev porabiti za razširjenje telefonske mreže in nabavo telefonskih aparatov.

Takoj ko sem za to zaznal, interveniral sem v imenu TOI zbornice v ministrstvu, da se odobri kredit tudi za interese v Dravski banovini, ki naj bi se amortiziral na sličen način kakor se bo amortiziral na naknadnih kreditih za poštno upravo v Zagrebu. Ljubljanska poštna uprava, katero sem bil opozoril na zagrebški primer, je obenem zaprosila ponovno za potrebni kredit in sedaj pričakujemo nestrpno rešitve.

Tak je torej položaj. Neprilike glede telefonskih postaj ne obstojajo torej samo v Ljubljani, marveč se borijo s sličnimi neprilikami vse poštne uprave v državi. Interesenti naj bodo mirni in naj vedo, da je Zbornica za TOI ukrenila vse, kar je bilo mogoče, da se vprašanje čimprej povoljno uredi.

Obremenitev pijac po občinskih trošarinah za leto 1930.

Na ponovna vprašanja, kako se smejo pijače obremenjevati z občinsko trošarino v letu 1930, opozarjamo interese, da smejo po novem trošarinskem zakonu z dne 10. aprila 1929 občine nalagati od dne 1. januarja 1930 občinsko trošarino na pivo, vino, spirit in žganje ter na izvlečke esenc in eteričnih olj z alkoholom, dalje od ruma in konjaka samo do višine oblastne trošarine, torej na pivo do 30 Din za 100 l, na vino do 50 Din za 100 l, na spirit in žganje do 5 Din za hektolitersko stopnjo. V primerih, v katerih se povišujeta trošarina do 50%, dovoljuje pobiranje finančna direkcija. Ako se ta trošarina poviša do 100% oblastne trošarine, pa dovoljuje pobiranje ministrstvo financ. Preko 100% oblastne trošarine se občinska trošarina ne sme pobirati. Potemtakem sme občinska trošarina znašati, na primer od 100 litrov piva največ 60 Din ali 100 l vina največ 1 Din, na spirit in žganje od hektoliterske stopnje največ 10 Din. Tako bo znašala obremenitev vina na državni trošarini od 100 l 100 Din, na občinski trošarini od 100 l 50 Din, na občinski trošarini od 100 l največ 100 Din, skupaj 250 Din. Gornje pijače morajo biti enako obremenjene z občinsko trošarino ne glede na to ali so proizvedene v okolici občine ali ne. Tudi mora biti enota za pobiranje občinske trošarine ista kakor za državno. — Ako bi v eni ali drugi občini občinski odbor drugače postopal, je potrebna pritožba, da se pripomore zakonu do veljave tudi v praksi.

Naročajte »Trgovski list«!

INOZEMSKI KAPITAL V JUGOSLOVANSKI PLOVBI.

Pri naši plovi se je pričel udeleževati tudi francoski kapital. Jugoslovanska plovna družba »Vesna«, ki je bila ustanovljena pred par leti in je zašla potem v finančne težkoče, je sedaj prevzela in reorganizirana od neke domače finančne skupine. Hkrati je slopila v ožji sliki s Cie Générale des Transports Maritimes v Marseille, od katere je bila prevzela leta 1927 oceanske parnike za transport jugoslovanskega izvoznega blaga v Južno Ameriko. — Glede ladjegradbenih načrtov čslav. tvrdke Škoda izvemo, da namerava ustanoviti Škoda delniško družbo, od koje glavnice bo prevzel Škoda 60 odstotkov, jugoslovanske plovne družbe pa 40. Nameravajo zgraditi tudi ladjedelnico za rečne ladje v Obrenovcu.

ZOPETNI DVIG JUGOSLOVANSKEGA IZVOZA.

Carinski oddelek v finančnem ministrstvu priobčla podatke o izvozu Jugoslavije v oktobru. Znašal je 991 milijonov dinarjev proti samo 645 milijonov v lanskem oktobru. V prvih lanskih desetih mesecih je izvozila Jugoslavija za 5233 milijonov dinarjev blaga, letos v isti dobi pa za 6329 milijonov, torej letos za 1096 mil. dinarjev ali za ca. 20% več kot lani. Najvažnejše izvozne postavke oktobrskega izvoza so bile pšenica, les, baker in posušene slive. — Vsled tega zelo ugodnega zaključka so se zelo povečali izgledi, da bo trgovska bilanca Jugoslavije v letošnjem letu zopet aktivna. Meseca november in december moreta prinesli v trgovsko bilanco še veliko aktivno postavko in jo spremeniti iz pasivne v aktivno.

OB SMRTI ZBORNICNEGA GENERALNEGA TAJNIKA GOSP. MILANA KRESICA V ZAGREBU.

V Zagrebu je te dni umrl v visoki starosti v pokojeni generalni tajnik Zagrebske zbornice g. Milan Kresić. Pokojnik je zavzemal v polpreteklih časih vidno mesto v hrvaškem gospodarstvu, ne le samo po svojem položaju, temveč tudi po svojih velikih zmožnostih, katere je posvetil izključno interesom gospodarstva. V skrbi za bodočnost gospodarstva se je veliko brigal za res strokovno izobrazbo naraščajo in več let poučeval na nedeljski šoli za trgovske vajence, pozneje pa na višji trgovski šoli. Posebno veliko pa se je udeleževal na publicističnem polju in vsvaril o raznih aktualnih gospodarskih vprašanjih celo gospodarsko knjižnico. Poleg tega je sodeloval tudi pri raznih strokovnih glasilih in časopisih in z vneto populariziral smisel za gospodarske interese svoje domovine. Hrvatje so z blagopokojnikom izgubili vsilrajnega pobornika gospodarskih interesov in vzglednega narodnega gospodarja, ki je s svojim vsilrajnim podrobnim delom vsvarjal realne temelje za lepšo bodočnost svoje domovine. — Blag mu spomin.

IZREDNO VISOKE OBCINSKE DOKLADNE NA DRUŽBENI DAVEK V CELJU?

Te dni krožijo po časopisih vesti, da je celjska mestna občina sklenila pobirati za kritje proračuna na družbeni davek 320% doklade. Sicer dvomimo, da more ta vest biti resnična, ker nikakor ne moremo umeti, da bi hotela občina, ki ima ves interes na tem, da privabi v svoj okoliš industrijo in podjetništvo in ki ima za to tudi vse pogoje, hotela ravno javni računodajji zavezana podjetja tako občutno prizadeti in ravno ta podjetja izbrati za to, da jim spodeže eksistenčne možnosti. Je pa tudi vprašanje, je-li občina sploh upravičena diferencirati doklade na neposredni davek, odnosno je-li so za tako izredno diferenciranje, kakor se namerava izvesti v Celju, dani potrebni pogoji. Zakon o samoupravi mesta Celje ne pozna diferenciranja doklad in odreja, da se morajo praviloma pobirati enake doklade na vse davčne vrste. V prehodni dobi se je sicer diferenciranje z ozirom na izredne prilike dovoljevalo, v zadnjem času pa je praksa zopet drugačna. Tako se je pri oblasnem proračunu mariborske oblasti postavil minister za finance na stališče, da se morajo vsi sloji enakomerno obremeniti. Upamo, da bo ministrstvo na tem stališču vztrajalo in za bodoče prepovedalo vsako diferenciranje doklad. — Slučaj v Celju nujno utemeljuje potrebo, da se prepoved diferenciranja doklad uveljavi tudi v novem zakonu o samoupravnih financah v smislu predlogov gospodarskih krogov.

K VPRAŠANJU BANČNIH ZBORNIC V JUGOSLAVIJI.

Na konferenci bančnih zvez, ki se je vršila pred kratkim v Beogradu, so zastopali beograjski krogi mnenje, naj se ustanovi ena sama bančna zbornica za vso državo. Zastopniki drugih zvez so pa zahlevali, naj dobi vsaka zveza v svojem območju lastno zbornico in naj se ustanovi v Beogradu samo neke vrste generalno tajništvo za vse zbornice. Ker ni prišlo do sporazuma, se bo vršila 28. t. m. v Beogradu nova tozadevna konferenca.

Ljubljanska borza

Tečaj 25. novembra 1929.	Povprečje število Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-785
Berlin 1 M	18-495	13-525
Braselj 1 belga	—	7-9003
Budimpešta 1 pengő	—	9-8882
Barik 100 fr.	1094-40	1097-40
Dunaj 1 šiling	7-9302	7-9602
London 1 funt	275-05	275-83
Newyork 1 dolar	—	56-36
Paris 100 fr.	—	222-30
Praga 100 kron	167-05	167-85
Trst 100 lir	294-50	296-50

Posvetu

Novo tovarno aluminija v Rusiji bodo zgradili s stroški 55 milijonov mark; pet ruskih inženjerjev je odpotovalo v Nemčijo, da razjasnijo vprašanja, ki so v zvezi z gradbo.

Kritje obloka bankovcev v Nemčiji po zlatu in kritja zmožnih devizah se je dvignilo skoraj na 60 odstotkov.

Nova Pariška akceptna banka je bila ustanovljena z delniško glavnic 110 milijonov frankov. Udeležene so tudi velebanke.

S 1. januarjem 1930 prenehajo v Jugoslaviji sledeče finančne direkcije: Mostar, Osijek, Bihtolj in Kragujevac; ostane jih še 9 oziroma 10 (desela je Beograd z Zemunom in Pančevom).

Nemško-rumunsko trgovsko zbornico so ustanovili v Berlinu; spričo bližnjega sklepa trgovske pogodbe med obema državama zadobi ta ustanovitev še poseben pomen.

Piva v Nemčiji so zvalili v prvi letošnji polovici 33,045.000 hl, v tretjem četrtletju 17,732.000 hl, kar je ca 1 milijon hektolitrov več kot v tretjem lanskem četrtletju.

Zveza serdnjeevropskih tovarn emajla bo zborovala v začetku decembra v Berlinu. Posvetovali se bodo glede eksporta nemških, češkoslovaških, avstrijskih in poljskih tovarn emajla.

O redukciji v pridelovanju hmelja in o prodaji hmelja se bo posvetovalo 4. decembra nemška sekcija hmeljarjev v Zalcu.

Glede izrabe vseh vodnih sil v Grčiji je dal bivši italijanski finančni minister Volpi grškemu prometnemu ministru mnogo nasvetov. Najprvo bo italijansko-grška družba izkoristila slap Stimpalion.

Kritje bankovcev v Italiji znaša po zadnjem izkazu državne banke 56-16%.

16 milijonov vreč brazilske kave pritekla na trg. O tem priobčimo poseben članek.

Na borzi v Madridu so pred kratkim tečaji zelo padli, najbolj, odkar obstoji diktatura. To spravljajo v zvezo s političnim, gospodarskim in finančnim položajem Španije.

Ustanovitev poljskega kartela usnja je tik pred zaključkom; namen mu je standardiziranje produkcije in enotna prodajna cena.

Sladkorna produkcija Avstrije v letu 1928/29 je znašala 108.000 ton in je cenjena za leto 1929/30 na 118.000 ton. S sladkorno peso obdelana zemlja meri 28.500 ha.

Angleško obrestno mero je Angleška banka zopet znižala in sicer za 1/4% na 5 1/2%. To smo povedali že naprej in po newyorškem znižanju tudi ni bilo drugega pričakovati.

Ameriška carinska novela je vsaj za par mesecev odgodena; prav nič se še ne ve, kdaj se bo mogel parlament zopet pečati z njo.

Elektrifikacija železnic Pennsylvania v U. S. A. bo stala okoli 100 milijonov dolarjev. Samo lokomotive, 150 po številu, stanejo 16 milijonov dolarjev.

Bombaževi trg je v prvi polovici novembra močno kolebal.

Zopetna konferenca o predvojnih dolgovih se bo po zadnjih vestih vršila najbrž šele po zaključku haške konference.

Položaj na trgu kave se je po poročilih iz Rio de Janeiro na novo poostiril. Veliko trgovin s kavo se je moralo proglasiti za insolventne.

Nemške državne železnice. Poročilo o položaju v oktobru ni posebno razveseljivo. Blagovni promet ni dosegel višine, ki odgovarja močnemu jesenskemu prometu in je bil, računjen po delovnih dneh, samo za 4% večji kot v septembru; na dan je prišlo 165.000 vagonov. Zelo je nazadovalo razpošiljanje umetnih gnojil, za 44% manj kot v septembru in za 12-5% manj kot v lanskem oktobru. Osební promet je nazadovao. Dohodkov v septembru je bilo 474 milijonov mark. Skrajšanega gradbenega programa niso mogli zopet razširiti. Število delavcev in nastavljenecv je 740.000.

Vspreh reklame.

Narediti si denar — premoženje brez reklame je mogoče pač samo novčnemu uradu. To trditev potrjuje nešteto dokazov in slučajev o moči reklame. Vendar pa moramo pomniti, da je razlika med reklamo in reklamo. Kar danes vidimo v naši reklami, še ni to, kar bi moralo biti. Vzrok temu pač ni težko najti.

Nedostatki naše reklame tiče v pomanjkanju potrebnega globokega razumevanja za osnovanje reklame, ali pa je to razumevanje le slabo. Taka reklama nosi pečat površnosti, premale skrbnosti. Pri njej se opazi, da je ni zasnoval večak ali pa je v naglici brez dovoljnega premisleka »vkup zmašena«. Navedena dejstva so tudi povsem naravni vzroki, da nima reklama moči in da ne vodi do uspehov.

Reklama je danes postala veda. Z dolгим temeljitim študijem odjemalcev, s praktičnim udejstvovanjem si je mogoče dobiti podlago za smoteno in uspešno reklamo. S tem pa še ni rečeno, da si ne bi mogli naši podjetniki sami zasnovati reklame in jo izvesti. Treba je le dovolj preudarka in premišljenosti. — Večja podjetja v sosednjih državah so v stanu, da imajo svojega stalno nameščenega reklamnega šefa. Položaj naših podjetnikov pač ni tako ugoden, da bi si to

lahko privoščili. Računati pa morajo z reklamo ter le potom nje doseči zadovoljive uspehe. Tem podjetnikom nudijo največjo oporo strokovne knjige o reklami, ki jih je danes na književnem trgu že mnogo, ter so nekateri upravljajne in to za različne stroke trgovine, obrti in industrije. Omenim naj samo Barth-Verlag, Wien, ki ima izredno veliko izbiro o vsakovrstni reklami, med temi tudi knjigo, ki se bavi z organizacijo reklame ter nje delovanjem: Wie organisiere ich meine Reklame-Abteilung? Študij te sodobne reklamne literature je za vsakega, ki ima količnik opravka z reklamo, zelo koristen. Danes izhajajo tudi mesečne revije, ki se pečajo izključno samo z reklamo in v večjih mestih obstajajo zanjo učni kurzi. Vse to dokazuje, da reklame ni zametovati, nasprotno, z vso pažnjo je treba slediti — komu? — odjemalcem! Njihovo zanimanje pa je mogoče vzbuditi in povečati le z resnično reklamo.

Reklama je danes v službi gospodarskega življenja. Prevladovati mora prepričevalen in priporočevalen ton resničnosti, v nasprotju z zastarelo trditvijo o kričeči, hrupni in lažni reklami. Povdarjam: reklama je eden najkoristnejših, ampak tudi najobčutljivejših instrumentov v okviru prodajnega aparata.

S. V.

Razno

Ameriška gospodarska konferenca. Vršila se je pod predsedstvom predsednika Hooverja 21. t. m. v Washingtonu in se je zaključila s soglasnim sklepom zastopnikov podjetništva in delavcev, da se na vsak način ohrani standard sedanjih delavskih mezd, s čimer naj se prepreči vsak spor med kapitalom in delom. Zastopniki industrije so se zavezali, da mezd na noben način ne bodo znižali, zastopniki delavstva so se pa zavezali, da ne bodo stavili nobenih zahtev po večjih mezdah. Na podlagi tega uspeha gospodarske konference, od katerega pričakujejo pomirjenja v deželi, se je predsednik Hoover odločil, da bo sklical narodno industrijsko konferenco, ki bo permanentno zborovala in ki naj izdela ekspanzijski in izgraditveni program. Naloge, ki si jih je predsednik Hoover za to konferenco zamislil, so sledeče: 1. Mobilizacija vseh industrijskih in komercialnih sil za pospeševanje gospodarstva in trgovine; 2. stabilizacija delovnega trga in preprečitev brezposelnosti; 3. zvišanje narodne kupne moči; 4. boljše sodelovanje med gospodarstvom in vlado v svrhu pospeševanja ameriške prosperitete. — V Beli hiši zbrani gospodarski voditelji so se soglasno izrekli za obširen ekspanzijski in izgraditveni program. —

»Neue Freie Presse« piše o tej konferenci pod naslovom: Umelno konjunktorno podpiranje v Ameriki.

POSLOVNA NACELA IVARJA KREUGERJA.

Zadnja številka švedskega strokovnega lista »Affarsvärlden« obravnava politiko vžigaličnega kralja Ivarja Kreugerja. Šele pred kratkim je Ivar Kreuger izjavil, da ima rajši manjše število transakcij, a zato večje, ker zahtevajo manjše prav toliko dela kot večje. Večkrat kupi Kreuger mobilije in efekte, če se mu zdi to za njegove namene koristno, a malokdaj kaj proda, kar je važno. Njegov program je hvorba koncerna, ki je sestavljen iz določenega števila premišljenih izbranih interesov, katerih razvoja se družba Kreuger in Toll aktivno udeležuje. Znano je, kako si zna ta družba v dohodkih vžigaličnih monopolov dobiti kompenzacijo za riziko, ki nastane iz kreditne dovolitve državam, ki finančno niso dosti močne. Kupčija družbe Kreuger in Toll temelji na štirih točkah: 1. Imobilije; 2. državna posojila; 3. industrijski interesi; 4. bančni interesi. Zadnji dve točki imata spekulativen značaj in je njihova vrednost v zvezi z razvojem najvažnejših panog svetovne trgovine. Razdelitev na te štiri skupine je tako urejena, da odpade od vsega premoženja, ki predstavlja knjižno vrednost 230 milijonov dolarjev, 36 odstotkov na industrijske delnice, 7 odstotkov na bančne delnice, 8 odstotkov na druge delnice in obligacije in 14 odstotkov na tekoča

sredstva. Z dvema velikima transakcijama, ki so jih letos izvedli, bo dobila družba Kreuger in Toll 600 milijonov švedskih kron nove glavnice na razpolago. Obenem je možno dobiti na razpolago velike zneske potom realizacije naprav itd. Sredstva družbe se še kar naprej množijo. Koncern s tako neodvisnim in močno centraliziranim vodstvom nudi še najrazličnejše možnosti.

VELETRGOVINA kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA
iveže pražene kave,
mletih dišav
i rudninske vode.

Točna in solidna posredništvo!
Zahtevajte cenik!

Dobava-prodaja

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 3. decembra t. l. ponudbe glede dobave 10 kg stlenja za olje, 60 komadov gorilcev, 500 komadov krtač za ribanje, 4200 kg raznih barv, 500 kg alabaster-mavca, 200 kg sikativa in 150 kg motivoza. — (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 2. decembra t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg koruze. — Direkcija drž. rudnika Kakani sprejema do 3. decembra t. l. ponudbe glede dobave 700 kg papirnatih vrečic in 300 kg ovojnega papirja. — Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 6. decembra t. l. ponudbe glede dobave volnenih odej, gum za avtomobile, bencina, pločevine in avlo-delov. (Pogoji so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 29. novembra t. l. ponudbe glede dobave ca. 900 komadov krtač in čopičev, 90 komadov ognjegasnih mačkov, 6500 kilogramov črne pločevine, 800 kg razne žice, 500 kg žične vrvi, 2 grafičnih talilnikov, 8000 komadov železnih vijakov z maticami, 400 kg jeklene pocinkane žice, 50 m merino platna, 180 komadov ognjegasnih lestev, 200 komadov lesenih ročajev za slušalke in mikrofone, 100 kg suhega drenovega lesa, 7 kompletnih garnitur telefonskih aparatov, 300 komadov gasilnih veder, 500 komadov smolnatih bakelj in 100 komadov aparatov za gašenje požara; do 3.

decembra t. l. glede dobave 200 kg tovolne masti, 50 kg loja, 200 kg terpeninovega olja, 4000 kg lanenega firneža, raznega telegrafsko-telefonskega materiala, 54 komadov ognjegasnih cevi, 60 komadov belonskih kadi in 40 komadov lesenih kadi. — Strojni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 30. novembra t. l. ponudbe glede dobave 100 kg hektografske mase; do 2. decembra t. l. glede dobave 300 komadov gorilcev za stlenj in 600.000 kg mehkih drv; do 3. decembra t. l. glede dobave 2 kg morskih gob, 3200 različnih krtač, 500 komadov omelic, 150 komadov podnožnic iz slame in 300 kg steklarskega kila; do 4. decembra t. l. glede dobave 100 komadov jeklenih žičnih krtač, 650 pol steklenega papirja, 16.000 pol smirkovega platna in 55 kilogramov smirkovega peska. — Prometno-komercialni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 2. decembra t. l. ponudbe glede dobave 400 komadov grafičnih načrtov in 3300 komadov grafikonov. — (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih oddelkih.) — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 2. decembra t. l. ponudbe glede dobave 300 kilogramov rozin. — Direkcija drž. rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 3. decembra t. l. ponudbe glede dobave zobatih koles. — Direkcija drž. rudnika Banja Luka sprejema do 6. decembra t. l. ponudbe glede dobave 10.200 kg raznega železa. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Tržna poročila

Dobra prodaja jugoslovanskih sliv v Nemčiji. Jugoslovanski konzulat v Düsseldorfu poroča, da so letošnje posušene slive iz Jugoslavije nemške importirerje zadovoljile, tako glede kvalitete in barve kot glede ovojnine. Stari sloves jugoslovanske slive, ki je v zadnjih letih nekoliko trpel, je sedaj zopet vzpostavljen v polni izmeri. Stroge kontrolne odredbe, ki so jih izvedli v začetku izvozne sezone, so se prav dobro obnesle. — Dalje beremo, da je jugoslovanski konzulat v Hamburgu sporočil našemu zunanjemu ministru, da vlada tam veliko zanimanje za posušene slive iz Jugoslavije. Konsum se je proti lanskemu letu dvignil za celih 50 odstotkov. Enako je gotovo tudi povsod drugod po Nemčiji in bo posla la torej sliva zopet velika izvozna postavka v naši zunanji trgovini.

Trg jajec. Hladnejše vreme in jako majhna produkcija sla cene jajec na inozemskih trgih utrdila. Povpraševanje po svežem blagu je poslalo tudi iz Nemčije in iz Švice živahnejše. Tudi s konservami se dobro kupčuje. Nakupna cena jajec se giblje med 1:55 do 1:60 Din za kos. Zgled nakupa jajec v Rumuniji po švicarskih importirerjih nam pravi, da bi morali nakupovati mi jajca po 1:35 Din, če hočemo z Rumuni uspešno v ceni tekmovali.

Kvalitativno najboljše

nogavice volnene in flor, rokavice, triko perilo, vestje, puloverje, žepne robce, naramnice, kravate, ovratnike, srajce, razne čipke in vezenine, kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike edino le pri

JOS. PETELINC, Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Na veliko!

Telefon 2915.

Na malo!

TEOD. KORN

LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 8
(PREJE HENRIK KORN)
KROVEC, STAVBNI, GALANTERIJSKI IN OKRASNI
KLEPAR / INSTALACIJA VODOVODOV / NAPRAVA
- STRELOVODOV / KOPALIŠKE IN KLOSETNE -
NAPRAVE / CENTRALNA KURJAVA

! Pletenine !

Puloverje, telovnike, sviterje itd. v pestrih vzorih in najpopolnejši izdelavi nudi najpovolneje

Industrija pletenin
L. KNEZ, Litija

Trgovci in industrijci

Trgovski list se priporoča
— za —
inseriranje!

Knjige, časopise, račune, vizitke, etikete, memorande, kuverte, tabele, lepake, naročilnice v blokih s poljubnim številom listov, cenike in tudi

vse druge
tiskovine
dobavlja
hitro in po
zmernih
cenah

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TELEFON 2552

Lastna knjižgoveznica

Za večja naročila zahtevajte proračune!